

Kunnskapsdepartementet
v/ Politisk ledelse

Oslo, 17. januar 2020

Innspill til statsbudsjettet for 2021

Voksenopplæringsforbundet (Vofo) vil med dette gi innspill om tilskudd til studieforbund og Vofo i statsbudsjettet for 2021. Innspillet retter seg til statsbudsjettets Kap. 240 Post 60, Kap. 254 Post 70, Kap. 254 Post 73, Kap 257 Post 70 og Kap 254 post 1. Innspillet har som formål å vise hvordan tilskuddene til våre organisasjoner kan utvikles for å gjøre oss i best mulig stand til å møte forventningene til vårt arbeid.

I regjeringsplattformen som ble lagt frem 17. januar 2019 fremgår det at regjeringen vil:

Styrke det frivillige, åpne og ubyråkratiske opplæringstilbudet i frivillig sektor, i regi av blant andre studieforbundene.

Utdannings- og forskningskomitéen skrev følgende i sin behandling av statsbudsjettet for 2020:

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettenigheten, hvor det foreslås å øke bevilgningen til studieforbundene med 10 mill. kroner, utover regjeringens forslag. Flertallet viser videre til deling som skal gjøres av studieforbundsordningen mellom Kunnskapsdepartementet og Kulturdepartementet, og mener dette er riktig for å kunne ivareta mangfoldet av opplæring innen frivillig virksomhet og frivillig kulturliv, demokrati og deltakelse.

Flertallet viser til at regjeringens begrunnelse for deling av studieforbundsordningen mellom de to departementene er å gi studieforbundsordningen større gjennomslagskraft til å oppnå viktige utdanningspolitiske og kompetansepoltiske mål på Kunnskapsdepartementets område, og frivillighetspolitiske og kulturpolitiske mål på Kulturdepartementets område.

Flertallet mener studieforbundene har en viktig rolle for kompetansepolitikken som tilbydere av en læringsarena der deltakerne finner læringsmotivasjon og mestringsglede. Flertallet mener studieforbundene er et godt virkemiddel for inkludering og motvirkning av utenforskap, demokratibyggning og aktiv deltagelse i både samfunnsliv og arbeidsliv. Voksenopplæringsforbundet og studieforbundene ønsker å være en konstruktiv bidragsyter i kompetansereformen og være med å løfte opplæringstilbudet over hele landet. Fremtidens kompetansebehov fordrer at vi har et bredt perspektiv på læring og styrker voksnes læringsevner.

Vofo og studieforbundene ønsker å være en konstruktiv bidragsyter i kompetansereformen og være med å løfte opplæringstilbudet over hele landet. Fremtidens kompetansebehov fordrer at vi har et mangfold av aktører og styrker voksnes læringsevner.

Vofo ber om at:

- 1. Statsbudsjettets Kap. 254 Post 73: Tilskudd til Voksenopplæringsorganisasjoner lønns- og prisjusteres og økes med 5 millioner kroner for 2021.**
- 2. Statsbudsjettets Kap. 254 Post 70: VOFO legger til grunn at tilskuddet til studieforbund godkjent av Kunnskapsdepartementet lønns- og prisjusteres og økes ytterligere med 10 millioner kr.**
- 3. Statsbudsjettets Kap. 240 Post 60: Tilskudd til fagskoler. Økt antallet studieplasser og satsning på ideelle aktører.**

Argumentasjon og forklaring.

- 1. Statsbudsjettets Kap. 254 Post 73: Tilskudd til Voksenopplæringsorganisasjoner lønns- og prisjusteres og økes med 5 millioner kroner for 2021.**

Regjeringsplattformen har store ambisjoner på det kompetanse-, kultur- og frivillighetspolitiske feltet. Vofo ønsker å være en konstruktiv bidragsyter for å møte disse ambisjonene. Økt aktivitet og oppgaver kombinert med stort mangfold i studieforbundenes medlemsmasse, tilbud og roller, tilsier at det er et stort behov for å samordne og å løse felles utfordringer. Vofo bidrar til å opprettholde god dialog mellom studieforbundene og myndighetene både nasjonalt og regionalt.

Deling av tilskuddsordningen til studieforbundene mellom Kunnskapsdepartementet og Kulturdepartementet og endringer i studieforbundenes rammevilkår påvirker Vofos organisering og

virke, og vil kreve ekstra ressurser. Som ansvarlig departement for voksenopplæringsloven mener vi at Kunnskapsdepartementet har et overordnet ansvar for at fellesorganet for studieforbund får tilskudd til drift, samt til samordningsoppgaver overfor studieforbundene og oppgaver for departementet.

Vofo er en viktig arena for læring og kompetanseutvikling i og for studieforbund, frivillige organisasjoner og andre som arbeider med voksnes læring. Vofo skolerer årlig rundt 200 deltagere i kompetanseutvikling i og for studieforbund, frivillige organisasjoner og andre som arbeider med voksnes læring.

Vofo ønsker å fortsette å spille en aktiv rolle i utformingen av kompetansepolicyen i samarbeid med partene i arbeidslivet og myndighetene, bl.a. i Kompetansepolicyisk råd. I kompetansepolicyisk råd er Vofo representant for frivillig og ideell sektor og er en viktig pådriver for å gjøre sektoren til en tydeligere bidragsyter i landets kompetansepolicy, både nasjonalt og regionalt.

Partene i nasjonal kompetansepolicyisk strategi er enige om at frivillig sektor er en viktig læringsarena. Studieforbund og deres medlemsorganisasjoner tilbyr et bredt spekter av kurs- og opplæringsmuligheter. Et av delmålene er å stimulere til at flere finner læringsmotivasjon, opplever mestring og bygger læringsevner gjennom opplæring i frivillig sektor. Vofo er en viktig pådriver for å få frivillig og ideell sektor til å bli en tydeligere bidragsyter i landets kompetansepolicy, både nasjonalt og regionalt.

Nå som fylkene får økt kompetansepolicyisk ansvar er det også viktig å legge til rette for samhandling med lokale aktører slik at tilbud og etterspørsel etter kompetanse samsvarer, og slik at regionale kompetansebehov avdekkes og møtes. Samhandling mellom fylkeskommunen og regionale kompetanseaktører blir viktig for å sikre et mangfold av opplæringstilbud med kvalitet for voksne i regionene.

For å møte dette behovet trenger vi en sterkere finansiering av Vofos regionale arbeid. Et godt samarbeid med aktører på regionalt nivå gir studieforbundene større gjennomslagskraft til å oppnå politiske mål, som styrker effekten av tilskuddet til studieforbund. Vi ser det som en relevant oppgave å være til stede i regionale kompetanseforumer og bidra til at studieforbundenes virksomhet knyttes til fylkenes samfunnsutviklingsarbeid. Vofo har i dag regioner som dekker alle landets fylker, men flere av disse mangler ressurser til å være en effektiv støtte for studieforbundene og pådriver for regionalt samarbeid. Vi ber om en økning i statsbudsjettet slik at vi kan styrke vår regionale kapasitet med ansatte i minimum 50% stilling i hvert fylke.

Vi ber om fortsatt forutsigbarhet for vårt budsjett og at tilskuddet til Voksenopplæringsforbundet lønns- og prisjusteres og økes med 5 millioner kroner for 2021.

2. Statsbudsjettets Kap. 254 Post 70: VOFO legger til grunn at tilskuddet til studieforbund godkjent av Kunnskapsdepartementet lønns- og prisjusteres og økes ytterligere med 10 millioner kr.

Studieforbundenes virksomhet drives etter formålet i voksenopplæringsloven om å fremme livslang læring ved å legge til rette for organiserte læringsaktiviteter ved siden av det formelle utdanningssystemet. Studieforbundene bidrar til motivasjon og tilgang til kunnskap og kompetanse for alle, og slik fremmer den enkeltes utvikling og møter behovene i samfunns- og arbeidslivet. Vi er opptatt av at man ser politikkområdene i sammenheng og ikke har et for smalt perspektiv på kompetanse. Den kompetansen som bygges i frivillig/ideell sektor er viktig for den enkelte og for samfunnet. Den har også positive ringvirkninger for deltakelse i arbeidslivet, og for potensiell jobbskaping. Vi mener det ligger et stort potensial i å se de ulike læringsarenaene i arbeidsliv, frivillig/ideell sektor og utdanningssektor i sammenheng og få på plass en politikk som får dem til å spille bedre sammen i et utvidet kompetanseperspektiv.

Studieforbundene som blir værende i Kunnskapsdepartementet har en tydelig profil og satsning innenfor utdannings- og kompetansopolitikken sine ulike felter. Studieforbundene har god innsikt i læringsformer for voksne og voksnes kompetansebehov. Deres erfaring med å tilrettelegge for den enkeltes behov i forhold til fleksibilitet i forhold til arbeidsforhold og forkunnskaper, familie og bosted vil være viktig bidrag til kompetansereformen. De fremste fortrinnene er fleksibiliteten i utdanningstilbudet, fleksible strukturer og samarbeid med arbeidslivet kombinert med tilstedeværelsen i lokalsamfunnene. Dette setter dem i stand til å fange opp kompetansebehov og raskt justere kurstilbudet når etterspørselen endrer seg.

Det viktigste rammevilkåret for studieforbundenes kurstilbud er tilskuddet som gis over statsbudsjettet. Vi ber om at man følger opp ambisjonen om å styrke studieforbundene med bevilgninger som gir rom for fornyelse, vekst og rekruttering av bredere og mer krevende målgrupper for læring, og ser dette i sammenheng med regjeringens kompetansereform og insentivordninger for livslang læring. Det er viktig å gi forutsigbar finansiering av faglig og administrativ virksomhet slik at studieforbundene fortsatt kan sørge for faglig utvikling og veiledning, effektiv saksbehandling, kvalitetssikring og internkontroll av virksomheten. Styrking av studieforbundene vil være et viktig bidrag til at flere deltar i livslang læring.

Vi ber derfor om at Kunnskapsdepartementet øker tilskuddet til studieforbund godkjent av Kunnskapsdepartementet pris og lønns- og prisjusterer med 10 millioner for 2021.

3. Statsbudsjettets Kap. 240 Post 60: Tilskudd til fagskoler. Økt antall studieplasser og satsing på ideelle aktører.

Vofo er fornøyd med regjeringens økte satsning på fagskoler. Arbeidslivet har et stort behov for flere med høyere yrkesfaglig utdanning. Vofo mener derfor at det er behov for å øke antallet studieplasser for å møte arbeidslivets behov og regjeringens ambisjoner for fagskolene.

Studieforbund eier og driver fagskoler og utdanner nær halvparten av alle fagskolestudenter i Helse- og oppvekstfag. Dette er en fagkompetanse som helsesektoren etterspør, spesielt innenfor kommunehelsetjenesten. Opplæringstilbudet imøtekommer utdanningsbehov bl.a. hos kvinner og innvandrere i en sektor der et stort antall ansatte har lav formell kompetanse. I fremtiden vil vi mangle arbeidskraft med yrkesfaglig utdanning. Behovet for helse-, pleie- og omsorgsutdannete øker spesielt mye. De ideelle fagskolene i regi av studieforbund kan raskt etablere nye behovsrettede fagutdanninger. Det bør være et mål at en stor andel av aktørene er fra ideell sektor. Som ideelle drivere av fagskoler tar studieforbundene ikke ut overskudd, men bruker overskudd til å utvikle nye undervisningstilbud.

Vofo ønsker at regjeringen skal legge frem tiltak for å styrke andelen ideelle aktører i statsbudsjettet for 2021.

Statsbudsjettets Kap. 257 Post 70 Kompetansepluss. Vofo ber om forutsigbarhet og kontinuitet

Kompetansepluss Frivillig er en god ordning for frivillige organisasjoner. Organisasjonenes trefflate med personer som har svake grunnleggende ferdigheter er betydelig, og det finnes stor etterspørsel etter gode kurs under denne ordningen. Studieforbundene som pedagogiske fagmiljø, både hver for seg og samlet, gir et godt grunnlag for å bygge gode tilbyderorganisasjoner for ordningen, men også for å spre erfaringer på tvers av tilbydere fra ulike organisasjoner.

Vofo gjennomførte i 2018 en evaluering av tilskuddsordningen Kompetansepluss Frivillig som oppfølging av tiltak 12 i Kompetansepolitisk strategi. Evalueringen viste at det er behov for endringer i tilskuddordningen og at hyppige endringer i kriterier for tildelingen har skapt uforutsigbarhet. Vofo ber om at anbefalingene i evalueringen vurderes og om forutsigbarhet og kontinuitet i tildelingskriteriene.

Statsbudsjettets Kap. 256 Kompetanse Norge Post 1

Vofo har tidligere bedt om at delingen og studieforbundenes virksomhet blir gjenstand for regelmessige forskningsprosjekter, som kan se nærmere på deltakernes læringsutbytte og studieforbundenes bidrag til å oppnå kompetanse-, kultur- og frivillighetspolitiske mål. Det bør settes av ressurser til forskningsprosjekter om studieforbundene. Vofo mener at budsjettet til Kompetanse Norge bør styrkes og det bør avsettes søkbare prosjektmidler forvaltet av Kompetanse Norge.

Vi stiller gjerne til et møte for å utdype innspillet nærmere.

Med hilsen

Voksenopplæringsforbundet

Rune Foshaug

Stian Juell Sandvik

Generalsekretær

Rådgiver